

Riktlinjer för fettavskiljare i Motala kommun

Motala kommun

Gäller från 2019-05-01

Beslutsinstans: Motala kommunfullmäktige
Datum: 2019-04-08
Reviderande instans:
Datum:
Gäller från: 2019-05-01

Diarienummer: 19/KS 0058
Paragraf: §59
Diarienummer:
Paragraf:

Riktlinjer för fettavskiljare i Motala kommun

Varför ska man ha en fettavskiljare?

Fett i avloppsvattnet har blivit ett allt större problem. Spillvattennätet kan bara ta emot avloppsvatten av hushållskaraktär och sätts igen av stora fettutsläpp från restauranger och andra livsmedelsverksamheter.

När avloppsvattnet kyls ner i ledningsnätet stelnar fettets och fastnar på rörväggarna och täpper så småningom igen rören. I olyckliga fall kan ett stopp leda till översvämning av avloppsvatten i källarutrymmen eller utsläpp av orenat avloppsvatten till vattendrag.

Fettavlagringar bildar svavelväte, en illaluktande och giftig gas, som ger frätskador på materialet i ledningsnätet samt utgör en hälsorisk. Fett kan även störa reningsprocessen i avloppsreningsverket och locka råttor till ledningsnätet.

Stoppen medför stora kostnader för renspolning och skadeersättning till drabbade fastigheter. Om man kan konstatera att en viss fastighetsägare har orsakat stora fettutsläpp kan denne bli skyldig att betala för de kostnader som uppstår.

Även fettavskiljare som är anslutna till ett enskilt avlopp omfattas av dessa riktlinjer.

När behövs en fettavskiljare?

För att förhindra utsläpp av större mängder fett ska fettavskiljare vara installerad i fastigheter med livsmedelshantering.

Exempel på verksamheter som släpper ut mycket fett:

- Bageri
- Konditori
- Charkuteri
- Café
- Personal matsal
- Restaurang
- Storkök
- Salladsbar
- Rökeri
- Hamburgerbar
- Mottagningskök
- Gatukök
- Slakteri
- Pizzeria
- Livsmedelsbutik
- Livsmedelsindustri
- Förskolor
- Skolkök

Observera att spillvatten från exempelvis mejeri, osttillverkning och fiskberedning ofta inte renas tillräckligt effektivt med fettavskiljare. Här kan behövas ytterligare reningssteg.

Fastighetsägarens ansvar

Ansvar för att det finns en fettavskiljare som är rätt dimensionerad och typgodkänd faller på fastighetsägaren. Det är denne som är ansvarig för sitt och eventuella hyresgästers utsläpp till ledningsnätet gentemot VA-huvudmannen, det vill säga kommunen. Du som fastighetsägare måste alltså ha kännedom om den verksamhet som bedrivs i fastigheten och veta vilka krav som ställs. Du ansvarar också för att fettavskiljaren underhålls och töms så att den behåller sin funktion.

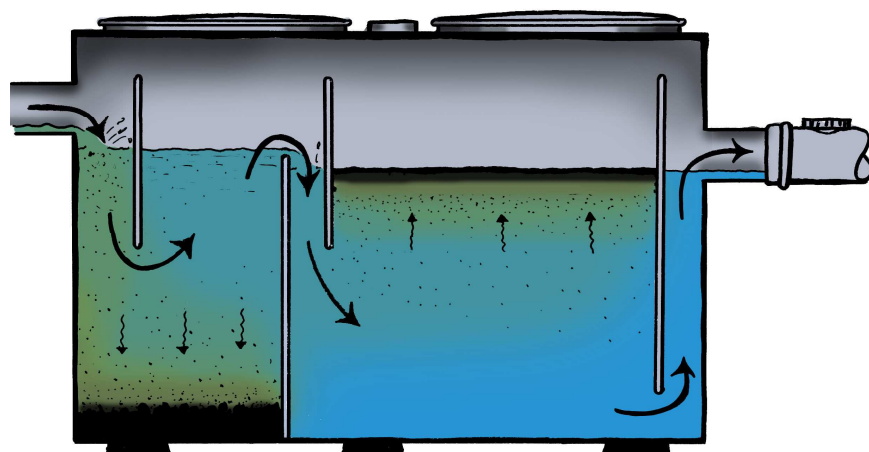
Fastighetsägaren kan drabbas av eventuella kostnader för rensning av ledningsnätet om det visar sig att fett har släppts ut i för höga mängder. I yttersta fallet, om fastighetsägare trots skriftlig tillsägning inte vidtar nödvändiga åtgärder, kan kommunen tillfälligt stänga av vattnet.

Verksamhetsutövarens ansvar

Om verksamheten upphör eller förändras kan hanteringen av fett ändras. Du ska alltid anmäla alla förändringar till kommunens miljö- och hälsoskyddsmyndighet. För dig som har en verksamhet som omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt enligt miljöbalken är du ansvarig (enligt förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll, SFS 1998:901) för att det finns dokumenterad egenkontroll där du kartlägger och bedömer de risker som verksamheten kan ge upphov till, exempelvis utsläpp av orenat avloppsvatten.

Hur fungerar en fettavskiljare?

Fettavskiljare fungerar enligt principen att fett har lägre densitet än vatten. När vattnet rinner genom avskiljaren sjunker slam och tyngre partiklar till botten i det första facket medan fett stiger och lägger sig vid ytan i nästa fack. Renat vatten kan sedan ledas vidare till avloppet.

Fettavfall

Observera att avskiljaren inte är konstruerad för att ta emot större mängder fett. Överblivet använt fett, till exempel fritureolja, stekfett och inläggningsolja, ska samlas upp i särskilda kärl och lämnas för fettåtervinning.

Skötsel, kontroll och tömning

Ansvar för att inte fett släpps ut till avloppet ligger på fastighetsägaren. Vi rekommenderar att fastighetsägare och verksamhetsutövare i ett avtal klarlägger det ekonomiska och tekniska ansvaret för fettavskiljaren.

Anläggningens skötsel ska utföras enligt tillverkarens drift- och skötselinstruktioner. För att vara säker på att fettavskiljaren fungerar ska den kontrolleras regelbundet. Man ska bland annat kontrollera fettskiktets storlek, att larmet fungerar och att tömningarna har journalförts. Rengöringsmedel kan påverka avskiljarens funktion och ska användas enligt tillverkarens instruktioner. VA-huvudmannen kan ställa krav på journalföring avseende skötsel av fettavskiljaren.

Tömning ska i normalfallet utföras enligt svensk standard (SS-EN 1825-2), som anger att fettavskiljaren ska tömmas minst en gång per månad. Om fett- eller slamskiktet blir för tjockt innan ordinarie tömning, behöver extra tömning beställas.

Vid tömning skall hela fettavskiljaren tömmas på allt fett, vatten och slam. Fettavskiljarens ytter- och skiljeväggar och ev larm skall spolras rena. Viktigt är att fettavskiljaren återfylls med vatten direkt efter tömningen. I annat fall kan fett följa med ut i avloppet när nivån når utloppsöröret samt att andra skador på fettavskiljaren kan uppstå. Vid full spolning från vattenkran fylls ca 500 liter (0,5 kubikmeter) per timme. Fastighetsägaren ansvarar för att återfyllnad utförs.

Besiktning

En gång per år i samband med en tömning och rengöring av fettavskiljaren ska fastighetsägaren ansvara för att en fackmannamässig besiktning utförs. Fastighetsägaren ska upprätta ett besiktningsprotokoll och ansvarar för att eventuella fel åtgärdas. Minst vart femte år ska en dokumenterad funktionsbesiktning av anläggning göras av oberoende besiktningsman. Vid detta tillfälle ska även anläggningens dimensionering ses över.

Installation

1. Kontakta en VVS-konsult eller VVS-entreprenör för att ta fram underlag för dimensionering, typ av anläggning, lämplig placering och tömningsinstallation. Placering av fettavskiljaren ska följa gällande lokala avfallsföreskrifter.
2. Anmäl till bygglovsenheten före installation. Vid nybygge eller större ombyggnad som är bygglovspliktig ska ansökan om bygglov lämnas in.

Bifoga till bygglov/anmälan

- Fackmannamässigt utförd installationsritning.
- Underlag för dimensionering enligt SS-EN 1825-2
- Ritning över fettavskiljarens placering.
- Kontrollplan enligt PBL.
- Namn på kontrollansvarig.

3. Anmäl till bygglovsenheten när installationen är klar.

4. Teckna ett abonnemang för tömning av fettavskiljaren med Motala Kommuns avfallsenhet.

För att en fettavskiljarinstallation ska vara godkänd gäller

- Dimensionering, installation, drift och underhåll ska utföras enligt SS-EN 1825-2 och SS-EN 1825-1.
- Fettavskiljaren inklusive slamdel ska vara CE-märkt.
- Fasta tömningsrör i fettavskiljaren är tillåtet men ställer särskilda krav på installation och tömning.
- Brunnar till markförlagda fettavskiljare ska vara försedda med godkänt fallskydd.
- Avskiljaren ska ha en avluftning ut från fastigheten och utrymmet där avskiljaren placeras ska ha tillfredställande ventilation för att förhindra dålig lukt.
- Avskiljaren får inte placeras i en lokal där man hanterar livsmedel eller i liknande utrymmen där man vid tömning måste passera eller dra slang därigenom.
- Köksavlopp, diskmaskiner och golvbrunnar ska anslutas till fettavskiljaren, men inte avlopp från toalett och hygienutrymmen.
- Möjlighet till provtagning ska finnas innan anslutning till kommunens ledningsnät, exempelvis genom en provtagningsbrunn.

Att tänka på

- Fettavskiljaren placeras lämpligen utomhus i mark.
- Fettavskiljaren ska vara lättillgänglig för invändig rengöring.
- Vid placering av fettavskiljare inomhus ska det finnas god belysning ovanför och vid avskiljaren. Det ska också finnas tillgång till spolslang med varmvatten i närheten för att underlätta rengöring.
- Att installera en fettavskiljare till en redan befintlig avloppsanordning är anmälningspliktigt enligt miljöbalken.
- För anläggningar som placeras inomhus under diskbänk eller liknande bör verksamheten ta kontakt med kommunens miljö- och hälsoskyddsmyndighet för att ta reda på vilka regler som gäller.

Lagar och regler

- Enligt lagen om allmänna vattentjänster (SFS 2006:412) får inte en fastighetsägare tillföra vätskor, ämnen eller föremål som kan skada det allmänna ledningsnätet. Huvudmannen (det vill säga kommunen) har rätt att undersöka VA-installationer, såsom fettavskiljare, och dess användning.
- Enligt Allmänna bestämmelser för användande av Motala kommuns vatten- och avloppsanläggning i Motala kommun (ABVA) är fastighetsägaren ansvarig för utsläppen från sin fastighet.
- Motala och Vadstena kommuners riktlinjer för utsläpp av avloppsvatten från verksamheter är en vägledning om vad som gäller för utsläpp av avloppsvatten.
- Svensk standard SS-EN 1825-1,2 för fettavskiljare anger principer för utformning, prestanda och provning, märkning och kvalitetskontroll samt val av nominell storlek, installation, drift och underhåll.
- Motala och Vadstena kommuners Lokala avfallsföreskrifter innehåller bestämmelser om fettavskiljare.
- Boverkets byggregler (BFS 2011:6) innehåller bestämmelser om fettavskiljare.
- I verksamhetsutövarens egenkontroll (SFS 1998:901) ingår att kartlägga och bedöma de risker som verksamheten kan ge upphov till.

Kontaktuppgifter

Bygglovsenheten

bygglov@motala.se

0141-22 51 92

Miljö- och hälsoskyddsenheten

miljo@motala.se

0141-22 54 30

Kundtjänst för Vatten och avfall

vatten.avfall@motala.se

0141-22 51 51